

PRODEJ ZDECHOVICKÉHO PANSTVÍ ROKU 1641

Netypická smlouva o prodeji mezi Václavem Vrábským
Tluksou z Vrábí a Václavem Věžníkem z Věžník

Filip VÁVRA

Panství Zdechovice nepatřilo nikdy ani k velkým ani k nijak zvlášť bohatým panstvím regionu. Nacházelo se v nejzápadnějším výběžku Chrudimského kraje a zahrnovalo v průměru okolo sedmi vesnic. Přesto se o problematiku jeho vývoje a držby v raném novověku zdvihl v poslední době badatelský zájem.¹⁾ Panství bylo v tomto období vlastněno malými rytířskými rody, které byly starší historiografií považovány z hlediska jejich pozemkového majetku za bezvýznamné. Nově se však ukazuje, že být bohatý neznamenalo již v 2. polovině 16. století pouze vlastnictví rozsáhlého dominia s tisícovkami poddaných. Vidíme to na příkladu Hynka Tluksy Vrábského z Vrábí (jeho rod vlastnil Zdechovice mezi lety 1585 a 1641), jehož pozemkový majetek byl více než skrovný. Ze všech statků, které sám nakoupil nebo zdědil po vymřelých větvích rodu, si ponechal pouze Zdechovice a dům v Praze, ostatní prodal a utržené peníze půjčoval. Jednalo o velmi bohatého muže, který měl k dispozici tolik hotovosti, že mohl půjčovat i císaři.²⁾

1) Jedná se zejm. o práce Petra Vorla, viz Petr VOREL, *Urbáře panství Zdechovice z let 1517 a 1608 a jejich pramenná hodnota pro výzkum hospodářského vývoje malých východočeských dominií*, Východočeský sborník historický 19, 2011, s. 105–146; TÝŽ, *Zdechovický poklad Hynka Tluksy Vrábského z Vrábí a finanční potenciál české venkovské šlechty koncem 16. století (Spor o šlechtickou pozůstalost v případě smrti zůstavitele bez dědiců a bez poručeného kšaftu z let 1594–1603)*, Východočeský sborník historický 22, 2012, s. 137–206; TÝŽ, *Majetkoprávní důsledky panovnických sankcí roku 1547 pro pozemkový majetek rodu Tluksů Vrábských z Vrábí*, Folia Historica Bohemica 29, 2014, č. 2, s. 201–255; TÝŽ, *Východočeské panství Zdechovice v berním rejstříku z roku 1620 v kontextu majetko-právního vývoje tohoto dominia v letech 1607–1641*, Východočeský sborník historický 29, 2016, s. 117–175.

2) P. VOREL, *Zdechovický poklad*, s. 141–144.

Rytířský rod Vrábských z Vrábí se poprvé v pramenech objevil na konci 14. století. Svě jméno odvozoval od středočeské tvrze Vrábí, stojící neda-leko Brandýsa nad Labem (lokalita Vrábí je dnes jeho součástí).³⁾ Václav Vrábský Tluksa z Vrábí (1603–1649), který od poloviny 40. let 17. století užíval ještě druhé jméno Vojtěch (zřejmě pro odlišení se jmenovcem z jiné rodové větve), šel do jisté míry ve stopách svého vzdáleného příbuzného Hynka. Již od roku 1640 bydlel trvale v Praze v domě Albrechta Lavína (Dlouhá ulice, Staré Město pražské) a hlavní příjmy získával z úroků ze zapůjčených peněz. Po prodeji Zdechovic (1641) vlastnil jediný malý statek Tisová v Podbrdském kraji. Mimo to působil i jako zemský úředník – byl hejtmanem Chrudimského kraje (1636–1639) a radou při soudu Nejvyššího purkrabství pražského.⁴⁾ Václav Vrábský byl dvakrát ženatý. Jeho první manželkou byla Eliška (Alžběta) Obytecká z Obytec († d. 1642); z tohoto manželství vzešel jeden syn Adam Sezima (d. 1630 – p. 1663) a tři dcery.⁵⁾

Obr. 1: Erb Vrábských z Vrábí
(NN, Znaky rodů českých, Poděbrady:
Vil. Kumpfer, b. d., vyobrazení č. 86).

Obr. 2: Erb Věžníků z Věžník
(J. HALADA, Lexikon,
Praha 1992, s. 174).

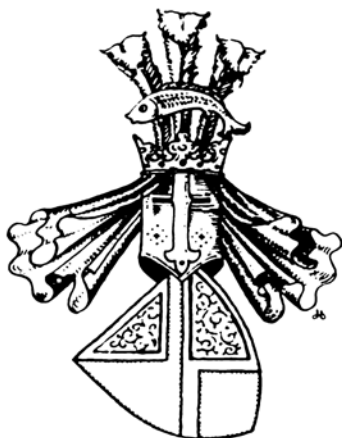
3) Tamtéž, s. 144; TÝŽ, *Majetkoprávní důsledky*, s. 205.

4) TÝŽ, *Východočeské panství*, s. 124 a 150; Šárka JIRÁSKOVÁ, *Demografický vývoj farnosti Zdechovice v 18. století*, Pardubice 2008, bakalářská práce, s. 9.

5) Magdalena Markyta (d. 1634 – d. 1656), Lidmila Božena (d. 1634 – p. 1663) a Kateřina Veronika (p. 1634 – p. 1670); viz P. VOREL, *Východočeské panství*, s. 124.

Podruhé se oženil někdy mezi lety 1642 a 1643⁶⁾ s Judith Helenou (či Alenou) Vartovskou z Varty († 1660); toto manželství zůstalo bezdětné.⁷⁾

Věžníkové z Věžník byli rovněž středočeským rytířským rodem, psali se podle tvrzi Věžníky na Vlašimsku.⁸⁾ Václav starší Věžník je v české historiografii v podstatě neznámá postava; o jeho životě máme pouze kusé, a navíc velmi zmatené zprávy. Práce A. Sedláčka, ze kterých pak čerpají všichni pozdější autoři, si sami do značné míry protirečí. V *Hradech, zámcích a tvrzích Království českého* uvádí A. Sedláček Václava staršího Věžníka, jehož majetky byly rozděleny mezi jeho dva syny – Bedřicha Leopolda († 1663) a Václava Rudolfa († 1666).⁹⁾ V hesle *Věžník* v Ottově slovníku naučném však Václava staršího ztotožňuje s Václavem Rudolfem († 1666) a Bedřicha Leopolda považuje za jeho bratra. J. Ledr ve svém díle v podstatě sdílí stejný názor jako A. Sedláček v *Hradech*.¹⁰⁾

Obr. 3: Erb Obyteckých z Obytec (Obytce)
(J. HALADA, *Lexikon II*, s. 121).

Obr. 4: Erb Vartovských z Varty
(M. MYSLIVEČEK, *Velký erbovník*, sv. II, s. 300).

6) Díky juxtám (viz níže) bylo možné dataci sňatku takto zpřesnit.

7) P. VOREL, *Východočeské panství*, s. 124 a 152–153. Vartovští z Varty byli erbovními měšťany v Praze. O rodičích Judith Heleny Vartovské či o jejich dalších životních osudech není nic bližšího známo; viz *Ottův slovník naučný: Illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*, sv. XXVI, Praha 1907, nečísl. příl. Opravy a dodatky.

8) Josef LEDR, *Děje panství a města Nových Dvůrů*, Kutná Hora 1884, s. 123–131.

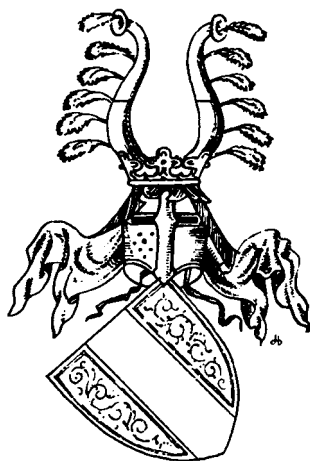
9) August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, sv. I, Praha 1882, s. 248; *Ottův slovník naučný*, sv. XXVI, s. 638.

10) J. LEDR, *Děje*, s. 125–127; *Ottův slovník naučný*, sv. XXVI, s. 637–639.

Jak se však ukazuje, pravdivé bude zřejmě tvrzení předpokládající, že Václav starší a Václav Rudolf Věžník byli jedna a ta samá osoba. Vyplývá to z povyšovacích dekretů pro Václava Věžníka z roku 1658 (povýšení mezi starožitné pány) a pro jeho syna Bernarda Františka z roku 1694 (povýšení mezi hrabata). V dekretech pro Bernarda Františka je zmiňováno i předchozí povýšení jeho otce z roku 1658, přičemž ten je zde jmenován jako Václav Rudolf. Můžeme se tedy domnívat, že zde nastala podobná situace jako u Václava Vrábského, který v určité fázi svého života začal používat druhé jméno Vojtěch (které do té doby neužíval). Pravdivost těchto tvrzení však může potvrdit nebo vyvrátit až podrobný archivní výzkum, který je však zatím na počátku.¹¹⁾ Právě za života Václava (Rudolfa) nastal rapidní vzestup do té doby nepříliš významného rytířského rodu Věžníků. Ve 40. letech 17. století působil Václav jako hejtman časlavského kraje, roku 1655 se stal místolovčím Království českého a o tři roky později (1658) byl, jak již bylo řečeno, povýšen do stavu českých starožitných pánů. Byl dvakrát

Obr. 5: Erb Mečeroďů z Mečeroďu (M. MYSLIVEČEK, Velký erbovník, sv. II, s. 29).

Obr. 6: Erb Mitrovských z Nemyšle (J. HALADA, Lexikon II, s. 115).

11) Národní archiv Praha (dále jen NA), Stará manipulace, inv. č. 3346, sign. S 209/V, kart. 2313, sl. 26, povyšovací dekret do stavu starožitných pánů pro Václava (Rudolfa) Věžníka z Věžník z r. 1658 (dva originály a dva koncepty); tamtéž, sl. 27, povyšovací dekret do hraběcího stavu pro Bernarda Rudolfa Věžníka z Věžník z r. 1694 (jeden originál a tři koncepty).

ženatý. Jeho první manželkou byla Voršila Mečerodová z Mečerodu¹²⁾ (sňatek 1631), druhou Alžběta Barbora Mitrovská z Nemyšle.¹³⁾ Jeho syn Bernard František byl v době otcovy smrti zřejmě ještě nezletilý, neboť se dědictví po něm ujal až roku 1671.¹⁴⁾

Václav Věžník z Věžník držel za svého života statek Maleč¹⁵⁾ v Čáslavském kraji, po roce 1641 také Zdechovice v kraji Chrudimském. Pozdějšími nákupy (ať už za jeho života či za jeho potomků) byly ještě získány vsi Kunovice,¹⁶⁾ Lochy,¹⁷⁾ Modletín,¹⁸⁾ Smrdov,¹⁹⁾ Vrbice²⁰⁾ a Zbyslav.²¹⁾ Některé z nich byly později prodány a roku 1679 bylo zakoupeno panství Nové Dvory u Kutné Hory. V 18. století pak docházelo k dalšímu přeskupování majetku. Z hlediska této studie je důležitý především rok 1722, kdy Leopold Ignác Věžník z Věžník prodal zdechovické panství hraběti Karlu Josefu Paarovi.²²⁾

Základním pramenem předkládané studie je kupní smlouva Zdechovického panství z 8. července 1641 (a nikoli z 6. března 1642, jak bylo již od Sedláčkových dob tradováno – toho dne byla smlouva pouze vložena do desek zemských).²³⁾ Tato smlouva je netypická v mnoha ohledech. Nестandardní je především svou délkou (sedm stran), detailností a množstvím juxt (poznámky po stranách hlavního textu mající doplňující či zpřesňující význam).

Smlouva nás informuje o tom, že 8. července 1641 Václav (Vojtěch) Tluksa Vrábský z Vrábí prodal svůj statek Zdechovice Václavu Věžníkovi

12) Či Mecerodová z Mecerodu. Původně rakouský rod usedlý v Čechách od konce 16. století. Části rodu byly po bitvě na Bílé hoře konfiskovány majetky za účast ve stavovském povstání; viz Milan MYSLIVĚČEK, *Velký erbovník: Encyklopedie rodů a erbů v zemích Koruny české*, sv. II, Praha 2006, s. 29.

13) Příslušnice původem vladyckého, později v některých liniích hraběcího rodu Mitrovských z Nemyšle. Informace k rodu viz např. Jan HALADA, *Lexikon české šlechty (erby, fakta, osobnosti, sídla a zajímavosti)*, II, Praha 1993, s. 115.

14) *Ottův slovník naučný*, sv. XXVI, s. 638.

15) Obec Maleč, okr. Havlíčkův Brod.

16) Zřejmě se jedná o obec Kuňovice, okr. Benešov.

17) Dnes součást města Čáslav, okr. Kutná Hora.

18) Dnes malá vesnice Modletín, součást obce Rušinov, okr. Havlíčkův Brod.

19) Dnes obec Sázavka, okr. Havlíčkův Brod.

20) Zřejmě se jedná o malou vesnici Vrbice, dnes součást obce Leština u Světlé, okr. Havlíčkův Brod.

21) Dnes součást obce Vrdy, okr. Kutná Hora.

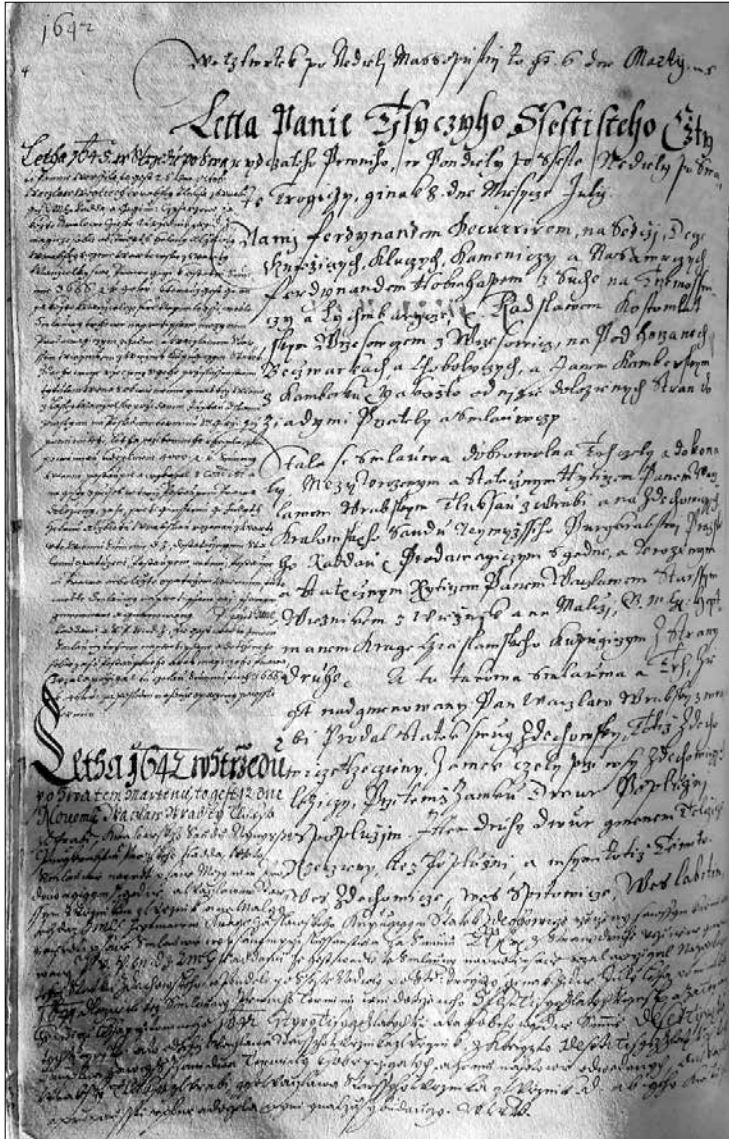
22) A. SEDLÁČEK, *Hrady*, sv. I, s. 248; *Ottův slovník naučný*, sv. XXVI, s. 637–639.

23) NA, Desky zemské větší (dále jen DZV), památné zelené zlaté, kn. 302, fol. C1r–C4r.

z Věžník za 21 000 zlatých rýnských. Je přesně stanoveno, co k danému majetku náleží, a to skutečně až do posledního kousku půdy a posledního poddaného. Také jsou stanoveny přesné splátky dané sumy – při postoupení statku mělo být hotově zaplacen 6 tisíc a ostatní část sumy měla být splácena každoročně na svatého Jiří po dobu čtyř let. Václav Vrábek, jako člověk znalý právních poměrů rovněž určil, že na panství nesmí být uvaleno žádné moratorium a v jednotlivých případech odkazuje přímo na paragrafy Obnoveného zřízení zemského.

Juxta se v daném textu nachází celkem deset, přičemž jsou časově ohraničeny 17. květnem 1642 a 25. říjnem 1645. Právě v této době (mezi květnem 1642 a květnem 1643) se Václav Vrábek podruhé oženil. Toto zjištění má význam zejména proto, že sedm z deseti juxta se nějakým způsobem týká věna, které mělo být pojištěno na nedoplatené sumě z prodeje Zdechovic (tj. 11 000 zlatých). Dvě z těchto juxta jsou takřka stejné, liší se pouze drobnostmi (důvodem je změna statutu Judith Heleny Vartovské – stala se jeho manželkou); první juxta byla tedy mřežována, aby bylo jasné, která z nich je v platnosti. Tyto dvě juxta jsou obsáhlejší a přesně stanovují, jaké sumy peněz a kdy mají být vypláceny (jednalo se o 3 666 zlatých 40 krejcarů při každém svátku sv. Jiří). Jedna juxta pak slouží k okomentování toho, že se výplatní termíny posouvají a že se stará juxta ruší a ten samý den je vložena juxta nová s novými podmínkami (resp. termíny splátek). Další z těchto sedmi juxta slouží jako kvitance nebo úpravy toho, jak se věno bude čerpat a odkud (viz juxta 10). Ostatní tři juxta slouží jako kvitance toho, že Václav Věžník uhradil peníze za prodej Zdechovic Václavu Vrábekovi.

Pramen je tedy zajímavý a přínosný v několika ohledech. V nejzákladnější rovině přináší zpřesňující faktografické informace. Díky rozboru smlouvy se podařilo přesně datovat samotný prodej zdechovického zboží, který byl mylně uváděn k roku 1642, a to již od Sedláčkových dob; dále se podařilo přesněji ohraničit dobu, ve které proběhl druhý sňatek Václava Vrábekova z Vrábí. Předložená práce svým tématem proniká do málo známého světa nižší šlechty pobělohorského období a pomáhá tak na příkladu edičního zpracování jedné kupní smlouvy osvětlit fenomény, které nejsou dosud v literatuře příliš traktovány.

Obr. 7: První strana zápisu kupní smlouvy na zdechovické panství v deskách zemských (NA, DZV, památné zelené zlaté, kn. 302, fol. C1r).

Edice

Ve čtvrtek po neděli masopustní, to j[es]t 6. dne *marti* u[t] s[upra].²⁴⁾

Léta páně tisícího šestistého čtyrydcátého prvního, v pondělí po šesté neděli po Svaté trojici, jinak 8. dne měsíce *juli*.

Námi, Ferdinandem *Decurrirem*²⁵⁾ na Sedči,²⁶⁾ Dece,²⁷⁾ Kněžicích, Klucích, Kamenici²⁸⁾ a Nasavrcích, Ferdinandem Robmhápem z Suché²⁹⁾ na Třemošnici a Lichburce,³⁰⁾ e[tc.], Radslavem Kostomlatským Vřesovcem

24) Jak bylo výše uvedeno, tj. roku 1642 (na každém foliu je v levém horním rohu uveden rok, v tomto případě 1642).

25) Správně Ferdinand de Couriers († 1646); viz KOLOWRAT-KRAKOWŠTÍ, Vilém Albrecht hrabě Krakowský z Kolowrat, *kolowrat.cz* [online], dostupné z URL: <http://www.kolowrat.cz/cs/vilem-albrecht-hrabe-krakowsky-z-kolowrat>, [cit. 2017-02-07]. Sedláček ho jmenuje jako Františka de Couriers. Původně pocházel z Francie, udělal kariéru v armádě (stal se nejvyšším lieutenantem regimentu hraběte Collalta) a majetek v Čechách získal při konfiskacích – v dané oblasti vlastnil zejména panství Nasavrky. Kromě toho mu patřily statky na Litoměřicku, Žatecku a Rakovnicku. Oženil se s Rozinou z Heidenu, se kterou měl jediného syna Františka Emanuela, který byl fyzicky i mentálně postižený a jehož osobou tento rod vymřel po meči (alespoň tedy jeho česká větev, zda existovali ještě v této době i nějací příbuzní ve Francii, mi není známo); viz A. SEDLÁČEK, *Hrady*, sv. I, s. 162. V Ottově slovníku je jeho jméno rovněž uváděno v podobě François de Couriers, nepochybně se však stále jedná o jednu a tu samou osobu; viz *Ottův slovník naučný*, sv. V, Praha 1892, s. 683–684. Roku 1643 je doložen jako hejtman Chrudimského kraje; viz Václav LÍVA, *Prameny k československým dějinám vojenským: Prameny k dějinám třicetileté války: Regesta fondu militare Archivu ministerstva vnitra ČR* v Praze, sv. VII, 1643–1645, Praha 1955, s. 100.

26) Město Seč, okr. Chrudim.

27) Lokalitu se nepodařilo určit. Z lingvistického hlediska mohlo být jméno lokality odvozeno od vlastního jména Děka, podobně jako např. Děčín; viz Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách: Jejich vznik, původní význam a změny*, sv. I, A–H, Praha 1947, s. 330.

28) Městys Trhová Kamenice, okr. Chrudim.

29) Robmháповé ze Suché byli příslušníci české nižší šlechty, původem z jižních Čech. Zřejmě pocházeli z Českých Budějovic, ve 14. stol. získali tvrz Suchá nedaleko Hluboké nad Vltavou a začali se psát podle ní. Ferdinand Robmháp († 1659) se r. 1644 oženil se Salomenou Esterou Lažanskou a ještě téhož roku byl za zásluhy povýšen do panského stavu. Přežil všechny své děti i manželku a zemřel roku 1659; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XXI, Praha 1904, s. 864–865; J. HALADA, *Lexikon*, s. 126–127. V letech 1640–41 je připomínán jako vrchní krajský komisař v Časlavském kraji a nejspozději k r. 1645 jako tamější hejtman; viz V. LÍVA, *Prameny*, sv. VI, s. 135, 219 a Tamtéž, sv. VII, např. s. 305.

30) Hrad Lichnice, něm. Lichtenburg.

z Vřesovic³¹⁾ na Podhořanech,³²⁾ Bečvárkách³³⁾ a Chobolicích³⁴⁾ a Janem Kamberským z Kamberku,³⁵⁾ jakožto od níže doložených stran dožádanými přáteli smlouvcí.

Stala se smlouva dobrovolná, trh celý a dokonalý, mezi urozeným a statečným rytířem, panem Václavem Vrábským Tluksou z Vrábí a na Zdechovicích, Královského soudu Nejvyššího purkrabství pražského radou e[tc.], prodávajícím z jedné, a urozeným a statečným rytířem panem Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Malči, J[eho] M[ilosti] C[ísařské] hejtmanem kraje Čáslavského, kupujícím z strany druhé. A to taková smlouva a trh, že j[es]t nadjmenovaný pan Václav Vrábský z Vrábí prodal statek svůj Zdechovský, totiž Zdechovice řečený, zámek celý při vsi Zdechovicích ležící, při téměř zámku dvůr poplužní s poplužím. Item druhý dvůr jménem Telčice³⁶⁾ řečený, též poplužní, a vsimi, totiž těmito: ves Zdechovice, ves Spitovice, ves Labětín, ves Řečany,³⁷⁾ ves Trnávka, ves Chvaletice,³⁸⁾ což tu má, z dědinami vornými i nevornými, s osetím i neosetím, zahradami, štěpnicemi, chmelnicí, podacím,³⁹⁾ kostely, ve vsi Zdechovicích s kollaturou⁴⁰⁾ i s domem farním, s lukami, palouky, vostrovy, rybníky, s Labem společným, jakž v svých mezích a hranicích od starodávna

31) Vřesovcové byli starobylý český vladycký a později panský rod. Byli hojně rozvětveni, zde se jedná o větev kostomlatskou. Radslav Kostomlatský z Vřesovic byl hejtmanem Čáslavského kraje (připomínán k r. 1644). Oženil se s Johankou z Gerštorfu, s níž měl syna Petra Mikuláše; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XXVI, s. 1025–1026; J. HALADA, *Lexikon*, s. 180–181; V. LÍVA, *Prameny*, sv. VII, s. 153.

32) Podhořany u Ronova, okr. Chrudim.

33) Nebo také Malé Bečváry, dnes součást obce Bečváry (dříve Velké Bečváry), okr. Kolín; viz *Ottův slovník naučný*, sv. III, Praha 1890, s. 578.

34) Dolní a Horní Chobolice jsou dnes částmi obce Liběšice, okr. Litoměřice; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XII, Praha 1897, s. 269.

35) Kamberští z Kamberka byli původem vladycký rod z jižních Čech (psali se po vsi Kamberk, dnes okr. Benešov, na pomezí středních a jižních Čech). Jan Kamberský z Kamberku vlastnil statky v Čáslavském kraji (Nemojov a Dobřeň), oženil se s Markétou Eufemií z Dobřenic, se kterou měl jediného syna, který však své rodiče nepřežil a Jan Kamberský tak byl posledním mužským členem rodu; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XIII, Praha 1898, s. 832.

36) Zaniklá obec, dnes se na jejím místě nachází město Chvaletice, okr. Pardubice.

37) Obec Řečany nad Labem, okr. Pardubice.

38) Původní ves Chvaletice je dnes součástí města Chvaletice.

39) Patronátní právo; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XIX, Praha 1902, s. 997.

40) Farní obvod; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XIV, Praha 1899, s. 574.

k témuž statku Zdechovskému náleží, s lesy, háji, porostlinami,⁴¹⁾ pastvištěmi, průhony,⁴²⁾ ladami, potoky, vodotočinami,⁴³⁾ vrchy, doly s lomem kamene, pivovarem, sladovnou, hvozdem Spilkou vše popáleným, i se vším nádobím, což by se vynášlo, vovčiny, jedním spáleným a druhým nespáleným, kovárnou, též jednou spálenou a dvěma nespálenými, s platy stálými i běžnými, peněžítými, robotami žennými, kurmi, týchž lid povinnostmi, jakž předešlým pánům držitelům se roboty, vorání, fůry i jiné věci vykonávaly a činily, luk klizením, hony, lovy, vsi Zdechovicemi i jinými vesnicemi jemu náležejícími, dvory kmetcí⁴⁴⁾ s platy, šenkem a krčmami sedmi vejsadními,⁴⁵⁾ s lidmi osedlými i neosedlými, neb z těch gruntův tam zběhlými a na nich zrodilými, z sirotky, vdovami a spravedlnostmi jich, s mlejnem a s tím se vším k témuž statku Zdechovskému i dvorům a vesnicím od starodávna příslušenstvím, se vši zvolí, plným panstvím, k pravému a dědičnému užívání a držení. Nic ovšem nevyměňující, žádného práva ani spravedlnosti sobě tu již dáleji, mimo některé osoby z lidí poddaných vymíňené, a některé jiné vejminky na obzvláštním registříku poznamenané, sekryty⁴⁶⁾ a podpisy jich stran stvrzené, nepozůstávující, tak, jakž jest ho pan Václav Vrábický z Vrábí v držení a užívání byl a ten na něj po smrti pana otce jeho právem dědičným přišel a připadl. A to urozenému a statečnému rytíři, panu Václavovi staršímu Věžníkovi z Věžník, dědicům a budoucím jeho, za sumu *dvatceti jeden tisíc* zlatých rejnských, každé zlatý po šedesáti krejcařích počítající, dobrých stříbrných, v tomto království Českém obyčejně berných. A to k jmění, držení, dání, prodání, užívání, zapsání a s tím se vším, jakožto již s jeho vlastním dědictví učinění, co a jak se koliv jemu nebo budoucím jeho zdáti a líbiti bude, bez překážky jednoho každého člověka všelijaké. Kterážto suma takto dána a zaplacena býti má.

Předně při postupování statku, stvrzení smluv šest tisíc zlatých rejnských, každé zlatý po šedesáti^{a)} krejcařích počítající, má jemu, panu Václavovi Vrábickému z Vrábí, na hotově dáti a při svatém Jiří léta tisícího

41) Mláží; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XVII, Praha 1901, s. 453.

42) Ohraničená cesta pro vyhánění dobytka (pruh mezi poli); viz Bohumil HAVRÁNEK (edd.), *Slovník spisovného jazyka českého*, sv. IV (P–Q), Praha 1989, s. 506.

43) Slepé rameno řeky.

44) Selské dvory s rustikálními pozemky; viz Jakub MALÝ, *Vlastenský slovník historický*, Praha 1877, s. 351.

45) Výsadní, tj. svobodná krčma.

46) Sekretní pečeť.

šestistého čtyrydcátého druhého čtyry tisíce zlatých rejských odvésti a složití, ostatních jedenácte tisíc zlatých rejských ve třech letech pořád zběhlých, od svatého Jiří léta tisícího šestistého čtyrydcátého druhého vypraviti a při každém svatém Jiří až do zaplacení té sumy jeden díl, léta tisícího čtyrydcátého třetího tři tisíce šest set šedesáte šest zlatých rejských, každý zlatý po šed[es]áti krejcařích počítajíc, a čtyrydecti krejcarů. Léta tisícího šestistého čtyrydcátého čtvrtého též podobně tolik sumy peněz při památce s[vatéh]o Jiří a léta tisícího šestistého čtyrydcátého pátého, posledního termínu, též podobně, jako^{b)} prvního a druhého termínu při památce S[vatéh]o Jiří, tolik sumy peněz, a to bez ourokův skládati a odvozovati v konečnosti zde v tomto království českém povinen bude. Však s tím přitom pána prodávajícího opatřením, že se kupující i dědici aneb držitelé budoucně svými v placení té sumy prodávajícímu, žádným příroctím⁴⁷⁾ J[eho] M[ilosti] C[isař]e, tolikéž věřitelům J[eho] M[ilosti] z slavného soudu zemského, též J[ejich] M[ilostí] pánův místodržících královských, neb sněmem, *Moratorium Generalium*,⁴⁸⁾ ani *speciálním*⁴⁹⁾ nynějším i budoucím, odkudkoliv a jakkoliv daným, by pak sobě jakékoliv na J[eho] M[ilost] C[isař]e učiněné měli, též ložírováním soldátův, rujinou, aneb vyhořením statku, jako také k uvázání s komorníkem,⁵⁰⁾ že témuž uvázání žádného odporu činiti, ani žádného obeslání, proč by po vykonaném uvázání list obranný od desk zemských vydáván býti neměl, podávati, ani ničímž jiným, coby opatrnost lidská stihnouti a vymyslíti mohla, brániti nechce a té moci nemá, a jestliže by pak co toho učiniti a před sebe vzíti chtěl, aby to ku právu přijímáno nebylo, ani žádného místa a platnosti proti tomuto zapsání a dobrovolnému jeho uvolení nemělo a míti nemohlo, neb se v tom jednom každém termínu placení všech právních *beneficií*, jakž vejše dotčeno, s dědici budoucími svými a držiteli statku zbavuje a úplně docela odřiká. A též stav s výminou, kdy by při kterémkoliv termínu té sumy svrchu jmenované nesložil,

47) Správněji příroci, tj. moratorium – lhůta, ve které dlužník nemusí dluh splácet (resp. nemá být ke splácení nucen, např. věřitelem). V podstatě se jedná o pozastavení splácení dluhu; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XVII, s. 599.

48) Generální (všeobecné) moratorium je uděleno většín skupině lidí (určité oblasti, státu), např. v důsledku války; viz tamtéž.

49) Speciální moratorium je udělováno jednotlivci v každém konkrétním případě; viz tamtéž.

50) Způsob ochrany věřitele, kdy se tento mohl ujmout dlužníkových statků, (tj. uvázat se v jejich držení spolu s úředníkem od desk zemských – komorníkem), a to do té doby, než mu bude daná částka splacena; viz Hermenegild JIREČEK (ed.), *Obnovené právo a zřízení zemské dědičného království českého*, Praha 1888, s. 292–296 (čl. G XLVIII – G LI).

aby se pan Václav Vrábský anebo dědicové a budoucí jeho, v týž statek Zdechovice řečený mohli s komorníkem od desk zemských uvázati a jej tak dlouho držeti, dokudž by jemu, anebo jim ta suma, pro kterou by se uvázání stalo, z škodami a náklady dána a odvedena nebyla a kdyby dána a zaplacená byla, má zase též uvázání s komorníkem minouti a pan Václav Vrábský z Vrábí týž statek Zdechovice odstoupiti povinen bude.

Co se pak některých přídavekův i vejminek dotejče ty jsou, jakž nahoře doloženo, obzvláště v poznamenání uvedeny, od obojí strany a smlouvců, prodávajícího i kupujícího sekryty vpečetěny a vlastními rukami podepsány, přičemž se toho pozůstavuje a zanechává. A ačkoliv prodávající, pan Václav Vrábský z Vrábí, dle vyměření právního a zřízení zemského K 27⁵¹⁾ jest při tomto trhu o žádných závadách neoznámil, však přesto našli-li by se jací dluhové a závady na témž statku, ty pan Václav Vrábský z Vrábí jest a bude povinen, jakož věno paní manželky své, nejdéleji v půl létě pořád zběhlém svěstí a týž statek náležitě očistiti. Kterýžto nadepsaný statek a dědictví se všim k němu příslušenství[m], má a povinen jest pan Václav Vrábský z Vrábí panu Václavovi staršímu Věžníkovi z Věžník, kupujícímu, ihned k užívání postoupiti, lidí v poddanost a člověčenství uvésti a kdyby koliv, jemu čtvrt léta listem pod pečeti napřed věděti dáno bylo, týž statek dle znění této smlouvy trhové, témuž panu Václavovi Věžníkovi z Věžník, dědicům a budoucím jeho, ve dsky zemské z povolením J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rad, pánův ouředníkův pražských menších desk zemských, ku pravému právu dědickému vložiti (však od téhož vkladu společně zaplatiti povinni budou). Nicméně takový statek předem starými správami a dáleji čímž má nebo potom míti bude, třetinou vejš, jakž tato země po právu má s dědici a budoucími svými. (Pokudž by Pán Bůh prodávajícího v tom čase od smrti uchovati neráčil) zpravovati s tím dalším pana Václava staršího Věžníka z Věžník touto smlouvou spatřením. Jestliže by on, pan Václav Vrábský z Vrábí, sobě žádného statku pozemského nekoupil nebo koupice, že by naddotčený závady (ač našly-li by se jaký, jakž té naděje není) nepostačily. A pan Václav starší Věžník z Věžník že by víceji z čeho vyveden byl, tehdy on, pan Václav Vrábský z Vrábí, aby povinen byl s dědici a budoucími svými, z čeho by tak pan Václav starší Věžník z Věžník vyveden byl, jemu neb dědicům a budoucím jeho zase navrátili a nestalo-li by se toho od něho neb dědicův a budoucích jeho, tehdy bude moci on, pan Václav Věžník i dědicové a budoucí jeho na něj neb na ně vedle této smlouvy trhové list zatýkací od desk zemských vyžádati a jej neb je ním

51) Tamtéž, čl. K XXVII O zprávách statkův zápisných a manských, s. 348.

zatknouti dáti a oni nemají takového zatčení prázdni býti až by se tomu všemu, pročez by zatčení vykonáno bylo, zadosti stalo. A proti takovému zatčení nemá podobně žádné *Moratorium* ani nic jiného, což by opatrnost lidská stihnouti mohla, postačovati. Jako panu Václavu Věžníkovi při placení sumy trhové. A což tu koliv tak skrze nás smluveno a zavřino jest, to sou sobě obě strany věrně a upřímně, jak na dobré a poctivé rytířské lidi náleží, zdržeti a tomu všemu úplně a docela zadosti učiniti, připověděly. Kterážto smlouva jest na dvě v jednotejná slova přepsána, pečeťmi nás smlouvcův a stran zpečetěna a rukama našima stran podepsána, a tak zpečetěna a stvrzena sou, jedné stranám v moc uvedena. Kterouž budou moci strany, prodávající i kupující, když by se jim koliv vidělo a zdálo, bez přítomnosti druhé strany, též s povolením J[eho] M[ilosti] C[ísaře] rad, pánův ouředníkův pražských menších desk zemských, sobě ve dsky zemského skrze vyslaného svého vložití a vepsati dáti. Stalo se léta a dne svrchu psaného.

Václav Vrábský z Vrábí m[anu]
p[ropria]

Václav starší Věžník z Věžník
m[anu] p[ropria]

de Cuoriers m[anu] p[ropria]

Radslav z Vřesovic e[tc.] smlouvce
na svědomí m[anu] p[ropria]

Ferdinand Robmhap z Suché
m[anu] p[ropria]

Jan Kamberský z Kamberku m[anu]
p[ropria]

Tato smlouva trhová v dsky zemské s povolením o[uředníkův] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských] J[eho] M[ilosti] C[ísař]e rad na vejminku v ní dostavenou a na žádost Václava Vrábského Tluksy z Vrábí vložena a slovo od slova vepsána.

Juxta č. 1e)

Léta páně 1642, v sobotu po památce S[va]té panny Žofie, to jest 17. dne *mai*. Václav Vrábský Tluksa z Vrábí, soudu Nejvyššího purkrabství pražského rada, v této naproti psané smlouvě trhové, mezi ním, prodávajícím, z jedné a Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Malči, J[eho] M[ilosti] C[ísařské] hejtmanem kraje Čáslavského, kupujícím statek *Zdechovice* řečený, se vším a všelijakým k němu příslušenstvím za sumu *dvadeceti jeden tisíc* zlatých rejnských, každý zlatý po šedesáti krejcařích počítajíc, z strany druhé, stále jmenovaný. P[řiznal] se před J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských], že práva

svého vedle smlouvy naproti psané majícího, postoupil jest a touto juxtou (teprv a po smrti své a prve nic) titulem věna obvěnění i z lásky nad věno přidání, postupuje panně Aleně Judith Vartovské z Varty, nevěstě a budoucí manželce své milé, na ostatní nedoplačené sumě trhové *jedenácti tisících* zlatých rejnských, jemu dle znění té naproti psané smlouvy ve třech letech pořád zběhlých, od S[vatéh]o Jiří pomínulého, léta přítomného 1642, vždy při každém S[vatě]m Jiří až do vyplnění té, po *třech tisících šesti stech šedesáti šesti* zlatých rejnských a čtyrydceť krejcarích s úrokem obyčejným, vypraviti a dáti povinně toliko do sumy čtyř *tisíc* zlatých rejnských, a to na prvním termínu S[vatéh]o Jiří léta budoucího 1643 tu celou sumu *tři tisíce šest set šedesáte šest* zlatých čtyrydceť krejcarův a na druhém termínu S[vatéh]o Jiří hned následujícího roku 1644 *tři sta třidceť* tři zlatý *dvadceť* krejcarův, k doplnění té celé věnní sumy čtyř *tisíc* zlatých rejnských. Na ten a takový způsob, že ta suma čtyř *tisíce* zlatých rejnských věna obvěnění i z lásky nad věno přidání od něho, Václava Vrábského Tluksy z Vrábí jí, panně Aleně Judith Vartovské z Varty, nevěstě a budoucí manželce jeho milé, juxtou při smlouvě trhové naproti psané postoupena na témž statku Zdechovice řečeném, se vším k němu příslušenstvím, za vejš dotčeném Václavem starším Věžníkem z Věžník, jakožto držitelem téhož statku Zdechovic zůstávati, však úrok z ní pocházející vždy jemu, často psanému Václavovi Vrábskému Tluksovi z Vrábí, až do jeho smrti odvozováno býti má. Po jeho pak smrti a vyjití dotčených placení termínův, ihned táž suma čtyř *tisíce* rejnských zlatých jí, Aleně Judith Vartovské z Varty, budoucí manželce jeho (ač by ho ona živobytím svým přečkala) vlastně náležeti a jí ve dvou nedělich od smrti jeho pořád zběhlých, konečně zcela a zouplna odvedena býti má. A pokudž by on, Václav starší Věžník, neb d[ědicové] a b[udoucí] jeho, podle tohoto postoupení práva a jí, panně Aleně Judith Vartovské z Varty, budoucí manželce Václava z Vrábí, věnního učiněného opatření takovou sumu věnní, těch *čtyrydceť tisíc* zlatých rejnských, dále mimo termíny v smlouvě trhové nahoře připomenuté, za sebou míti a z ní úročiti nechtěl, tehdy bude motci takovou sumu, buď po vyjití *termínu* k zaplacení přišlou, aneb kteréhokoliv času potom, ke dskám zemským do *depositi* složiti. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 2

Léta 1642, v středu po Svatém Martinu, to jest 12. dne *novemb[ris]*, Václav Vrábský Tluksa z Vrábí, královského soudu Nejvyšš[íh]o purkrabství pražského rada v této smlouvě naproti psané mezi ním, prodávajícím, s jedné a Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Malči, tehdaž J[eho]

M[ilosti] C[ísařské] hejtmanem kraje Čáslavského, kupujícím statek Zdechovice řečený, se vším k němu v této naproti psané smlouvě vypsaným příslušenstvím, za sumu 21^{m[iliiia]} Rr^d, z strany druhé, učiněné, jmenovaný p[áni] o[uředníci] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských] J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami, že jest vedle té smlouvy naproti psané vzal a přijal na zaplacení téhož statku zdechovského v pondělí po šesté neděli po S[va] té trojici, jinak 8. dne *Juli*, léta pominulého 1641, dle znění též smlouvy prvního *terminii* v ní dotčeného, Šest tisíc zlatých rejsk[ých] a za *termin* S[vatéh]o Jiří, léta přítomného 1642 čtyry *tisíce* zlatých r[ejnských] a tak obo[jí]ho v jedné sumě *deset tisíc* zlatých rejsk[ých], a to od téhož Václava staršího Věžníka z Věžník, z kterýžto *deseti tisíc* zlatých rej[nských] tak zouplna zavejš psání dva *terminy* k sobě přijatých a jemu na hotově odvedených, on, Václav Vrábský Tluksa z Vrabí jeho, Václava staršího Věžníka z Věžník, d[ědice] a b[udoucí] jeho kvituje a propouští úplně a docela, nyní i na časy budoucí. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 3

Léta 1643, v středu po neděli *Cantate*, to jest 6. *mai*. Václav Vrábský Tluksa z Vrabí, soudu Nejvyššího purkrabství pražského rada, v této smlouvě trhové naproti psané, mezi ním, prodávajícím, z jedné a Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Malči, J[eho] M[ilosti] C[ísařské] hejtmanem kraje Čáslavského, kupujícím statek zdechovský, z strany druhé, stále jmenovaný. P[řiznal] před J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských], že jest vedle smlouvy naproti psané vzal a přijal na porážku sumy 3666 Rr 40 kr[ejcarů] za první termín S[vatéh]o Jiří pominulého, léta přítomného 1643, vedle znění smlouvy k zaplacení příšlé a povinné, toliko *dva tisíce šedesáte šest* zlatých a 40 kr[ejcarů]. A to od Václava staršího Věžníka z Věžník a na Malči, z kterýžto sumy těch 2066 Rr 40 kr[ejcarů] tak k sobě přijatých, on, Václav Vrábský Tluksa z Vrabí jeho, Václava staršího Věžníka z Věžník, d[ědice] a b[udoucí] j[eho] kvituje a propouští úplně a docela, nyní i na časy budoucí. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 4

Léta 1643, ve středu po neděli *Cantate*, to jest 6. dne *mai*, Alena Judith již Vrábská, rozená Vartovská z Varty, p[řiznala] [před] J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských], jakož jest Václav Vrábský Tluxa z Vrabí vedle smlouvy naproti psané, jí, tehdáž panně Aleně Judith Vartovské z Varty, budoucí a již nyní manželce

své milé, titulem věna postoupil jest sumy čtyři tisíce zlatých rejskejch na termíních v témž postoupení práva jmenovaných. Že od téhož sobě postoupeného práva z příčiny, poněvadž ta suma věnní z těch termínů svedena a zase na poslednější termíny S[vatého] Jiří 1644 a 1645 let budoucích převedena a tím vším způsobem jako předešlé, od téhož manžela jejího přenešena, a tak opatřena býti má, dobrovolně upouští a toho v ničemž dále a více, nyní i na budoucí časy, jak sama, tak i s d[ědici] a b[udoucími] s[vými] vzítí nežádá, a protož takové postoupení práva věnního opatření, jest zase z desk zemských propuštěno a vymazáno. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 5e)

Léta 1643, ve středu po neděli *Cantate*, to jest 6. dne *mai*, Václav Vrábský Tluksa z Vrábí, soudu Nej[vyššího] p[urkrabství] p[ražského] rada, v této naproti psané smlouvě trhové mezi ním, prodávajícím, z jedné a Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Malči, J[e]ho M[i]losti C[isař] e hejtmanem kraje Čáslavského, kupujícím statek Zdechovice řečený, se vším a všelijakým k němu příslušenstvím, za sumu 21000 R rejských, každý po 60 kr[ejcarích] počítajíc, z strany druhé, stále jmenovaný. P[řiznal] [před] J[e]ho M[i]losti C[isařské] r[adami] a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských], že práva svého vedle smlouvy naproti psané majícího, postoupil jest a touto juxtou (teprv a po smrti své a prve nic) titulem věna [s] obvěněním i z lásky nad věno přidání, postupuje Aleně Judith Vrábské, rozené Vartovské z Varty, manželce své milý, na ostatní nedoplatené sumě trhové *jedenácti tisících* zlatých, jemu dle znění té naproti psané smlouvy ve třech letech pořad zběhlých, od S[vatého] Jiří léta pominulého 1642 vždy při každém S[vatém] Jiří do vyplnění té, po 3666 R a 40 kr[ejcarův], vypraviti a dáti povinně toliko do sumy čtyř tisíc zlatých rejských, a to na posledním termínu S[vatého] Jiří léta 1645, tu celou sumu 3666 R 40 kr[ejcarův] a na předcházejícím termínu S[vatého] Jiří 1644, let budoucích, k doplacení celé sumy věnní 4000 R, totiž 333 R 20 kr[ejcarů] na ten a takový způsob, že ta suma 4000 R věna obvěnění i z lásky nad věno přidání od něho, Václava Vrábského Tluxy z Vrábí jí, Aleně Judith Vrábské, manželce jeho milé, juxtou při smlouvě trhové naproti psané, postoupena na témž statku Zdechovice řečeném, se vším k němu příslušenstvím, za výš dotčeným Václavem starším Věžníkem z Věžník, jakožto držitelem téhož statku Zdechovic zůstávati, však úročivění z ní pocházející vždy jemu, často jmenovanému Václavovi Vrábskému Tluxovi z Vrábí, až do jeho smrti odvozováno býti má. Po jeho pak smrti

a vyjítí dotčených placení termínův ihned táž suma těch 4000 R jí, Aleně Judith Vrábské z Varty, manželce jeho (ač by ho ona živobytím svým přechkala) vlastně náležeti a jí ve dvou nedělích od smrti jeho pořád zběhlých konečně zcela a zouplna odvedena býti má. A pokudž by on, Václav starší Věžník, neb dědicové a budoucí jeho, podle tohoto postoupení práva a jí, panně Aleně Judith Vrábské z Varty, manželce jeho, Václava Vrábskýho, věnního učiněného opatření, takovou sumu věnní, těch 4000 R, dále mimo termíny v smlouvě trhové nahoře připomenuté, za sebou míti a z ní úročiti nechťel, tehdy bude moci takovou sumu, buď po vyjítí termínův k zaplacení příšlých, aneb kteréhokoliv času potom, ke diskám zemským do deponti složití. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 6

Hled' začátku převrha list ᠒᠒. <Léta 1643, v středu po Svatých Lucii a Alžbětě, to jest 16. *decembris*. Václav Vrábský Tluksa z Vrábí, *verte* zpátkem ᠒᠒> soudu Nejvyššího purkrabství pražského rada, v této smlouvě trhové naproti psané mezi ním, prodávajícím, z jedné a Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Zdechovicích, kupujícím statek zdechovský, z strany druhé, stále jmenovaný. Při[znal] před J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[ěsk] z[emských], že jest vedle smlouvy trhové naproti psané, vzal a přijal ostatní ještě na sumu 3666 R a 40 kr[ejcarů], nedodalou sumu při termínu prvním S[vatě]ho Jiří pomínulého, léta tohoto 1643, k dání a k doplacení (poněvadž již předešle ze 2066 R 40 kr[ejcarů] kvitováno) příšlou, to jest šestnácte šest zlatých r[ejnských], a to od Václava Věžníka z Věžník; z kteréžto již jmenované nedodalé sumy za termín vejš připomenutý, k dání příšlé, tak k sobě přijaté on, Václav Vrábský Tluksa z Vrábí jeho, Václava staršího Věžníka z Věžník, d[ědice] a b[udoucí] j[eho] kvituje a propouští úplně a docela, nyní i na časy budoucí. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 7

Léta 1644, v pondělí po S[vatých] *Filipu a Jakubu*, to jest 2. *mai*. Alena Judith Vrábská, rozená Vartovská z Varty, v nepřítomnosti Václava Vrábskýho Tluksy z Vrábí, manžela svého, po napomenutí a dostatečném předložení od J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rad a o[uředníků] p[ražských] m[enších] d[ěsk] z[emských], práva a opatření jejího věnního, kteréž sobě od něho, Václava Vrábskýho Tluksy z Vrábí, manžela svého, vedle smlouvy trhové naproti psané mezi ním, prodávajícím, z jedné a Václavem Věžníkem z Věžník, kupujícím statek Zdechovice, z strany druhé stále, postoupením

práva jeho, juxtou d[skami] z[emskými] do sumy toliko 4000 R při termí-
ních v té smlouvě a v tom postoupení práva doložených na jistý způsob
učiněný má, též s podáním ruky místo povinnosti vedle vyměření práva
a z[řízení] z[emského] od J[eho] M[ilosti] C[ísařské] obnoveného M 41.⁵²⁾
Stoje osobně s přáteli svými Vilímem Talackou z Ještětic⁵³⁾ a Jindřichem
Hochhauzarem z Hochhauzu.⁵⁴⁾ P[řiznal] před týmiž J[eho] M[ilosti] C[í-
sařské] radami a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských],
že zase práva svého, vedle téhož postoupení práva jí náležejícího, k sumě
toliko 333 R. r. za termín S[vatéh]o Jiří ted' pomínulý, léta přítomného,
k dání příšlé, postoupila jest a touto juxtou postupuje Václavovi Vráb-
skému Tluksovi z Vrábí, manželu svému, d[ědicům] a b[udoucím] j[eho],
a to k jmění, držení, dání, prodání, zapsání, aneb jinému téhož <verte#>
<verte zpátkem#> práva zase postoupení a s tím se vším, jakožto již s svým
vlastním učinění, žádného práva ani které jiné zvláštnosti na té dotčené
sumě sobě, ani d[ědicům] a b[udoucím] s[vým] dále a vejše nepozůsta-
vujice, nýbrž též právo své na něho, Václava Vrábského Tluksu z Vrábí,
manžela svého, d[ědice] a b[udoucí] j[eho], převozuje zase plným právem.
V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 8

Léta 1644, v outerý po neděli *Exaudi*, to jest 10. mai. Václav Vrábský
Tluksa z Vrábí, tehdáž soudu Nejvyššího purkrabství pražského rada a již

52) Čl. M XLI O věnách a jiných právních věcech, manželství se dotýka-
jících; viz H. JIREČEK (ed.), *Obnovené právo*, s. 390.

53) Rytířský rod Talacků původem pocházel z východních Čech, konkrétně
se psal podle obce Ještětice poblíž Solnice, drželi pak různé statky, hlavně na
Chrudimsku a Královéhradecku; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XXV, Praha
1906, s. 49–50. Jistý Vilém Talacka z Ještětic vlastnil v letech 1618–19 dvůr
v Chrudimi; viz David RICHTER, *Šlechtická držba nemovitého majetku
v Chrudimi v kontextu vývoje Chrudimského kraje v 16. století*, Pardubice 2015,
diplomová práce, s. 55. Zda se jedná o stejného Viléma, kterému byly po Bílé
hoře konfiskovány statky, nevíme. Pokud by se jednalo o stejnou osobu, tak
by se zřejmě neshodovala s Vilémem Talackou zmíněným v této juxtě, neboť
Bílek se domnívá, že ten byl mrtvý již na přelomu 20. a 30. let; viz Tomáš
Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, sv. I, Praha 1882, s. 672.

54) Správněji Hochhauzarové z Hochhauzu byli vladycká rodina, původně
pocházející ze severočeského města Most. Starší bratr Jindřicha Hochhauzara
Jan Václav odešel po r. 1620 ze země a jeho statky tak byly zkonfiskovány.
Jindřich sám byl kolem r. 1620 ještě nezletilý a později se neúspěšně domáhal
jejich vrácení. V letech 1639–1659 pak bydlel v Týnské osadě na Starém městě
pražském. Zřejmě jeho synem rod na konci 17. století vymřel; viz *Ottův slovník
naučný*, sv. XI, Praha 1897, s. 476–77.

J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rada a její mi[losti] císařové, jakožto králové české, úředník při dskách zemských, v této naproti psané smlouvě trhové mezi ním, prodávajícím z jedné, a Václavem starším Věžníkem z Věžník a na Zdechovicích, již J[eho] M[ilosti] C[ísařské] královských soudův dvorského a komorního radou, kupujícím z strany druhé, stále jmenovány. P[řiznal] před J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[úředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských], že jest vedle smlouvy trhové, naproti psané, vzal a přijal sumu, to jest 3666 R 40 kr[ejcarů], za termín S[vatě]ho Jiří teď jminulý, léta přítomného (poněvadž sobě zase od Aleny Judithy Vrábský, rozené Vartovské z Varty, manželky své, právo její k sumě 333 R 20 kr[ejcarů], které jest on, Václav Vrábský Tluksa s Vrábí, manžel její, v té poště⁵⁵⁾ a tom termínu, k doplnění sumy 4000 Rr titulem věna ukázané, na ni vedle smlouvy naproti psané na sumě trhové, juxtou dskami zemskými převedl, též právo tolikéž juxtou d[skami] z[emskými] odstoupené má, celou k dání a zaplacení přišlou. A to od téhož Václava staršího Věžníka z Věžník. Z kteréžto sumy tak zouplna k sobě přijaté a za statek zdechovský k zaplacení přišlé, totiž 3666 R 40 kr[ejcarů] on, Václav Vrábský Tluksa z Vrábí jeho, Václava staršího Věžníka z Věžník, d[ědice] a b[udoucí] j[eho] kvituje a propouští úplně a docela, nyní i na časy budoucí. V[yznání] v[šech] ú[ředníků].

Juxta č. 9

Léta 1645 v outerý po S[vatě]m Matouši apoštolu a evangelistu páně, to jest 26. *septembris*, Judith Helena Alžběta již Vrábská, rozená Vartovská z Varty, v nepřítomnosti Václava Vojtěcha Vrábského Tluksy z Vrábí, již J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rady a její mi[losti] císařové, jakožto králové české, ouředníka při d[skách] z[emských], manžela svého, po napomenutí a dostatečném předložení od J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rad a o[úředníků] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských] práva a opatření jejího věnního, kteréž sobě od něho, Václava Vojtěcha Vrábského Tluksy z Vrábí, manžela svého, vedle smlouvy trhové, naproti psané, mezi ním, prodávajícím z jedné, a Václavem Věžníkem z Věžník, kupujícím statek Zdechovice, z strany druhé stále, postoupením práva jeho, juxtou d[skami] z[emskými] do sumy toliko 4000 Rr, při termínech v též smlouvě a v tom postoupení práva doložených, k dání povinných, na jistý způsob učiněný má, jakž též postoupení práva léta 1643, v středu po neděli *cantate*, to jest 6. *mai*, vykonané p[řed] s[vědky], též s podáním ruky místo povinnosti, vedle vyměření právního

55) Zřejmě myšlena fyzická podoba dokumentu.

a z[řízení] z[emského] obnoveného M 41. Stojí osobně s přáteli svými Petrem Mitrovským z Nemyšle⁵⁶⁾ a na Jetřichovicích,⁵⁷⁾ J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radou a úředníkem podkomořího v království Českém při d[eskách] z[emských] a Mikulášem starším Deymem z Stříteže.⁵⁸⁾ P[řiznal] před týmiž J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[úředníky] p[ražských] m[enších] d[ěsk] z[emských], že zase všeho práva svého, ještě k ostatní sumě 3666 R 40 kr[ejcarů], titulem věna s obvěněním i nad věno přidání majícího (mimo již předešlé témuž manželu jejímu, juxtou vedle naproti psané smlouvy trhové, postoupeny s[umou] 333 Rr), postoupila jest a touto juxtou postupuje témuž Václavovi Vojtěchovi Vrábskému Tluksovi z Vrábí, manželu svému, d[ědicům] a b[udoucím] j[eho], a to k jmění, držení, dání, prodání, zapsání, změnění, aneb jinou téhož práva zase postoupení a s tím se vším, jako s svým vlastním učinění, žádného práva ani které jiné zvláštnosti tu sobě, ani budoucím svým, dále a vejšě nepozůstávajíce, nýbrž též právo své k sumě ostatní, titulem věna mající 3666 R 40 kr[ejcarů] na něho, Václava Vojtěcha Vrábského Tluksu z Vrábí, manžela svého, d[ědice] a b[udoucím] j[eho] p[římým] p[římým] p[ostupuje]. Však tak, že on, připomenutý manžel její, takové jí, Judith Heleny Alžběty Vrábské, rozené Vartovské z Varty, vedle smlouvy trhové naproti psané, do sumy 4000 R právě vyžehněné a již jemu postoupené věnní opatření, zase ihned takovou sumu těch 4000 R. Má též učinění dlužní zapsání tolik vynášející, věc opáčenými manželu jejímu od Mikuláše Diviše Radkovce z Mirovic⁵⁹⁾ na Drahonicích⁶⁰⁾ a Božejovicích,⁶¹⁾ J[eho] M[ilosti] C[ísařské] soudu Nejvyššího purkrabství pražského rady, na sumu 3000 Rr s čtvrtletním od

56) Příslušník starého rodu Mitrovských z Nemyšle. Petra Mitrovského z Nemyšle uvádí Sedláček jako císařského radu a úředníka při deskách zemských k roku 1646; viz A. SEDLÁČEK *Hrady*, sv. VI, Praha 1889, s. 133; Tamtéž, sv. XV, Praha 1927, s. 263. Jako úředník při deskách zemských je pak uváděn i mezi lety 1652–1656 a pak znovu 1661–1667; viz Eva KOCOURKOVÁ, *Pamětní kniha úředníků většího a menšího zemského soudu*, Praha 2009, bakalářská práce.

57) Obec Jetřichovice dnes patří k městu Sedlec-Prčice, okr. Příbram.

58) Deymové ze Stříteže byli starý český vladycký, později hraběcí, rod. Psali se podle vsi Střítež u Milevska. Mikuláš Deym byl r. 1640 jedním ze tří komisařů nad statky města Písek a hejtnanem Prácheňského kraje; viz *Ottův slovník naučný*, sv. VII, Praha 1893, s. 444–46; V. LÍVA, *Prameny*, sv. VI, s. 46, 91.

59) Radkovcové z Mirovic byli starý český rytířský rod. Mikuláš Diviš Radkovec († 1661) měl za manželku Eufemii Františku Vratislavovou z Mirovic († 1668), se kterou měl jedinou dceru Kateřinu Konstancii; viz *Ottův slovník naučný*, sv. XXI, s. 36–37.

60) Obec Drahonice, okr. Strakonice.

61) Dnes tvrz Božejovice v katastru obce Skály, okr. Písek.

strany straně napřed věděti dáním a od Jana Kamberskýho z Kamberku a na Dobřeni⁶²⁾ na 333 kusův dukátův a 1 R činí 1000 Rr, na S[vatéh]o Havla, nejprve příštího, léta přítomného (zaplacení povinných, a tak obého 4000 Rr s úrokem obyčejným na statcích jednoho i druhého jich v zapsáních zejména položených, zjištěných a svědčících i ve d[sky] z[emské] do kvaternu většího zápisného druhého fialového, léta 1645, v středu po památce narození blahoslavené Panny Marie, to jest 12. dne *septembris* pod lit[erou] M 2. a 3. pořad psaných a vložených, převésti a jí tu jednu i druhou sumu, vedle týchž zapsání, krom úrokův, kteříž jemu samému až do zaplacení té obojí vycházeti k rukám a dobrému jeho odvozování býti mají) postoupiti má a povinen jest.

Juxta č. 10

Léta 1645, v středu po Svaté panně Voršile, to jest 25. dne *octob[ris]*, Václav Vojtěch Vrábek Tluksa z Vrábí, již J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rada a její m[ilosti] císařové, jakožto králové české, ouředník při d[skách] z[emských], majíce sobě od Judith Heleny Alžběty Vrábek, rozené Vartovské z Varty, manželky své, právo její k osobní sumě 3666 Rr 40 kr[ejcarů], kterouž jest jí on, jakožto manželce své nejmilejší, vedle smlouvy tržové naproti psané, mezi ním, prodávajícím z jedné a Václavem starším Věžníkem z Věžník, kupujícím statek Zdechovice řečený s jeho příslušenstvím, titulem věna s obvěněním, snad též [nad] věno z lásky manželské přidáním, juxtou dskami zemskými na posledním termínu S[vatéh]o Jiří již pominulého, léta přítomného, k zaplacení povinnou, k doplnění 4000 Rr sumy věnní, postoupil a vykázal s *conditi*⁶³⁾ a na jistý způsob v témž postoupení práva doložený, zase proti jinšimu jí, Judith Helenu Alžbětu Vrábek, rozenou z Varty, v té věnní sumě d[esk] z[emských] dostatečným stálému opatření postoupené, v témž postoupení práva, neboliž to opatření věnním této vedle smlouvy naproti psané připsaným, jmenované a jmenovaný. P[řiznal] před J[eho] M[ilosti] C[ísařské] radami a o[uředníky] p[ražských] m[enších] d[esk] z[emských], že jest vedle znění smlouvy tržové naproti psané a dotčeného, sobě zase postoupeného, a tak majícího práva, vzal a přijal tu celou sumu, těch 3666 Rr 40 kr[ejcarů], za poslední, nahoře opáčený prošlý termín.

62) Obec Dobřeň dnes patří k městyso Suchdol, okr. Kutná Hora.

63) S podmnímkou.

Ediční poznámka

Editovaný text se skládá ze dvou částí – vlastní kupní smlouvy na panství Zdechovice z roku 1641 (vložené do desek zemských roku 1642) a deseti juxt z let 1642–1645. Nejprve je uveden text vlastní smlouvy a za ním juxty v chronologickém pořadí (v originálním textu jsou vpisovány různě, podle volného místa na okrajích stran).

Při přepisu původního textu bylo použito metody transkripce. Text je psán úhlednou novogotickou kurzívou, a to nejméně dvěma písaři. Výjimkou jsou slova cizího původu, která jsou psána humanistickým písmem. Takové případy zohledňuji v přepisu použitím *kurzívy*. Dělení na odstavce je stejné jako v původním textu; vypuštěny byly pouze nefunkční mezery mezi slovy bez zjevného významu. Psaní velkých písmen a diakritiky bylo upraveno dle současných pravidel českého pravopisu. Hranaté závorky [] byly použity pro rozepsání zkratk (např. *kr[ejcarů]*), případně pro vlastní autorovy zásahy do textu, kde bylo z kontextu zřejmé, že se jedná o chybu (např. [s] *obvěněním*). Špičaté závorky <> poukazují na text, který je rozdělen na dvě části nacházející se na různých stranách, případně označují části textu odkazující na jinou stranu, kde se nachází jeho další část (např. <verte> a <verte zpátkem>). *Přeškrtnutý text* odkazuje na přeškrtnutý text v originálu. Další jevy jsou vysvětleny pomocí zvláštních poznámek pod čarou na konci práce, které jsou značené malými písmeny latinské abecedy *a, b, ...* Klasický průběžný poznámkový aparát je značen arabskými číslicemi *1, 2, ...* a slouží k identifikaci osob, míst, vymezení pojmu atd.

Tato studie vznikla v rámci projektu SGS_2017_008 – Podpora vědeckých a prezentačních aktivit studentů doktorského programu Historie a magisterského programu Kulturní dějiny: badatelské trendy a aktuální metody výzkumu novověku a současných dějin.

- a) V textu písařskou chybou zdvojeno „po šedesáti.“
- b) V textu písařskou chybou zdvojeno „jako.“
- c) Mřežováno.
- d) Zkratka pro rýnský zlatý. V textu se objevuje ve dvou typech: buď *Rr* (případně *R.r.*) nebo pouze *R*, přičemž její význam je stejný. V přepisu bude zachováno toto dvojí používání; dojde pouze ke sjednocení úpravy – verze *R.r.* bude uváděna ve tvaru *Rr*.
- e) Až na drobné výjimky stejná jako juxta č. 1

THE SALE OF THE ZDECHOVICE LANDED ESTATE IN 1641

An atypical contract for sale between Vaclav Vrábský Tluksa of Vrábí and Václav Věžník of Věžníky

In the present study, I deal with the sale of the estate Zdechovice by Václav Vrábský Tluksa of Vrábí to Václav Věžník of Věžníky at the end of the Thirty Years' War (1641). A valuable source has been preserved on this theme in the form of a purchase contract for the Zdechovice goods, which was inserted in Zemské desky (old Czech land registry). However, this contract differs from other purchase contracts known from that period. It is unusual mainly because of its length (seven pages), level of detail and number of supplementary and refinement notes.

For this reason, the complete textual criticism edition of the mentioned purchase contract with all the supplementary notes is attached to the study. The contract informs that on 8 July 1641, Václav (Vojtěch) Tluksa Vrábský of Vrábí sold his estate Zdechovice to Václav Věžník of Věžníky for 21,000 rhenish guilders. In addition, the form of repayment and other details are analysed. Ten notes in total are attached to the main text of the contract, added successively from 17 May 1642 to 25 October 1645. Seven of them relate in some way to the second marriage of Vaclav Vrábský with Judith Helen of Varta (which took place between May 1642 and May 1643), the dowry being the main issue.

At the most basic level, the study provides clarifying factual information. Due to the analysis of the contract, we succeeded in determining exactly the actual date the sale of the Zdechovice landed manor, which was mistakenly dated to 1642, since the period of Sedláček (historian). Moreover, it was possible for us to limit the period of the second marriage of Václav Vrábský of Vrábí. The topic of the present study penetrates into the lesser-known world the gentry in the period after the battle of White Mountain, thus contributing to clarify phenomena which have not been dealt with in literature so far using one edited contract as an example.

